

Carel de Vries stuwende kracht achter innovatienetwerk melkveehouderij

‘Automatiseren veldwerk pas echt spannend’

‘Vernieuwen’ en ‘melkvee’ – dat zijn kernwoorden van Carel de Vries. Zijn innovatieve denktank Courage kwam al verschillende malen met tot de verbeelding sprekende concepten, zoals de Koeientuin, de fotonenboer en grasraffinage. Zonder vernieuwing verliest de houderij draagvlak bij burgers, meent De Vries.

Geesje Rotgers

CAREL DE VRIES

“Mijn eerste tweet die Wakker Dier retweette was die over de Koeientuin. Dan weet je dat je iets te pakken hebt wat mensen buiten de landbouw mooi vinden.”

Foto: Agrio (Ellen Meinen)

Courage verrast de melkveehouderij al tien jaar lang met futuristische concepten; uitvindingen die op het eerste gezicht onrealistisch lijken, maar vervolgens toch werkelijkheid worden. De innovatieorganisatie werd opgericht in 2004 en sindsdien is Carel de Vries de stuwende kracht.

Welke innovatie vind je zelf het mooist en waar liggen de uitdagingen?

“Dat verschuift in de tijd, maar nu is dat de Koeientuin. De Koeientuin is in feite een doorontwikkelde vrijloopstal. De koeien hebben veel ruimte, er is een speciale vloer die gelijkenis heeft met een echt weiland en meststromen worden vanzelfsprekend gescheiden. Het is een echte systeem-innovatie. De Koeientuin wordt momenteel in de praktijk gerealiseerd, bij veehouder Chris Bomers in Groenlo.” De Vries vindt het jammer dat de realisatie ervan veel vertraging heeft opgelopen. “Wij wilden dit concept al in 2010 realiseren, maar voor de uitvoering waren we aangewezen op innovatiesubsidies. Het kostte tijd om de afzonderlijke voorstellen gehonoreerd te krijgen. Daarnaast verliep de vergunningprocedure niet zonder obstakels. Het plan paste namelijk niet binnen het bouwblok waardoor een bestemmingsplanwijziging nodig was. En ten slotte vergde de financiering van de bouw de nodige tijd. Maar inmiddels is de eerste Koeientuin een feit en wordt er volop geëxperimenteerd. In mei staat de officiële opening gepland.” De Vries realiseert zich dat de Koeientuin nog een weg te gaan heeft. Zo zal onder meer de techniek rond de vloer en uitmestrobot nog verder doorontwikkeld moeten worden. Ook ‘De Fotonenboer’ is een vernieuwing waar De Vries trots op is. Hierbij wordt alle energie die op het bedrijf nodig is, op het bedrijf zelf opgewekt via zonnecellen. De energie wordt opgeslagen in een nieuw type

batterij van het formaat container. “De efficiëntie van de batterij moet verder omhoog, hier ligt nog een uitdaging. Maar een grotere uitdaging ligt in de duurzame energie-regelgeving.”

Hoe gaat de overheid met regelgeving voor duurzame energie en innovaties om?

“Het overheidsbeleid voor duurzame energie wijzigt keer op keer. Nu stelt de overheid de huidige salderingsregeling opnieuw ter discussie. Het verdwijnen van die regeling zou het leveren van groene stroom aan het net volstrekt onrendabel maken voor agrariërs.” De Vries maakt zich zorgen over de ruimte die de wetgever biedt voor innovaties: “Nederland heeft een sterk veehouderij-cluster. Voedselveiligheid, diergezondheid, schoon produceren en bodemvruchtbaarheid zijn onderwerpen waarin Nederland gidsland is in de wereld. Wil je die gidsfunctie behouden, dan heb je ruimte nodig om te innoveren. Nederland moet ervoor waken dat het de boel niet dichtreguleert waardoor er geen ruimte meer is voor experimenteren, vernieuwen en ontwikkelen.”

Waarom zou de melkveehouderij moeten innoveren?

“Als je niet innoveert ben je langzaam afscheid aan het nemen van de eigen sector.” De Vries wil voorkomen dat de melkveehouderij verder afglijdt op de schaal van: gewenst – gewaardeerd – geaccepteerd – getolereerd. De melkveesector bevindt zich tegenwoordig in de zone ‘gewaardeerd – geaccepteerd’ en dat is niet goed genoeg. “De autonome krachten van de economie drijven de veehouderij in de richting van schaalvergroting en automatisering. Op zich niks mis mee mits we ontwikkelen naar de samenleving toe en niet ervan af. Anders glijden we af in de richting van getolereerd en dat gaat zich tegen ons keren.” Om dat te voorkomen is vernieuwen noodzakelijk. “Vergeet niet dat wij boeren in een ‘stadspark’ in het overbevolkte Nederland. Iedereen kijkt naar je en vindt er wat van, de open ruimte wordt als publiek ervaren. Dit betekent dat mensen jou die ruimte moeten gunnen. Wij kunnen niet om maatschappelijke waardering heen.” Courage zoekt daarom naar innovaties die zowel de economische positie van de melkveehouderij versterken als de maatschappelijke waardering. Daarom wordt gelet op veel aspecten, zoals: de kosten voor de ondernemer, het welzijn van de koe, het milieu, de landschappelijke inpassing. “De

Koeientuin is per koeplaats niet duurder dan een andere stal, maar wel milieuvriendelijker en aangenamer voor de koeien. Bovendien past deze stal mooi in het landschap.” De Vries werd hierin bevestigd toen Wakker Dier zijn tweet over de Koeientuin retweette. “Dat was me nog niet eerder overkomen. Blijkbaar hebben we iets te pakken dat mensen buiten de landbouw ook aanspreekt.”

Met welke verrassingen komt Courage de komende jaren naar buiten?

“Alle erfwerkzaamheden worden nu al steeds meer geautomatiseerd, maar echt spannend wordt de automatisering van het landwerk”, vertelt De Vries. Courage heeft grote plannen voor de ‘All Electric Farm’, een melkveebedrijf waar geen diesel meer aan te pas komt. Dit betekent: elektrische trekkers, elektrische voermachines. Alles op basis van duurzame stroom van het eigen bedrijf. De Vries: “Voor je naar bed gaat zet je de maairobot aan en als je de volgende ochtend ontwaakt, ligt er 10 hectare versgemaaid gras klaar.” Onrealistisch is dit idee allesbehalve. “Als Google een zelfrijdende auto door druk stadsverkeer kan loodsen, dan moet een robotje rechtuit gras laten maaien niet zo moeilijk zijn.” Ook voor de bodem is automatiseren met lichte apparatuur een uitkomst. De almaar zwaarder wordende trekkers en

‘HIJ KOMT ER, DE DRIJVENDE KOEIEN-TUIN IN HAVEN VAN ROTTERDAM’

machines zorgen voor verdichting en een teruglopende bodemkwaliteit. Ten slotte lijkt een drijvende koeientuin voor 45 koeien in de haven van Rotterdam werkelijkheid te worden. De realisatieplannen zijn in een vergevorderd stadium. Het Havenbedrijf en de stad zijn er enthousiast over. Alle melk zal worden verwerkt tot dagverse producten voor de Rotterdamse consument. De financiering is nog niet helemaal rond en er moet nog een jonge boer worden gevonden, met een aansprekende kop en vlotte babbel, voor de exploitatie. “Dit wordt een alternatief voor de dierentuin.” In 2016 moet de ‘Floating Farm’ er liggen – dan is Rotterdam gastheer van de World Dairy Summit en kan de hele wereld meteen komen kijken.

Over Carel de Vries

Carel de Vries heeft een indrukwekkend cv. Na zijn afstuderen aan de HAS in Groningen ging hij eerst aan de slag als rundveehouder. Voor anderhalf jaar, totdat de zoon des huizes zijn opleiding had afgerond. De Vries maakte vervolgens de overstap naar vakblad Boerderij waar hij al snel opklom tot chef van de vaktechnische redactie. Later zette hij voor de LTO-organisatie lijfblad Oogst op (tegenwoordig Nieuwe Oogst) en stelde de Teleac-cursus Mest & Milieu samen. Dat was eind jaren '80. Deze cursus bleek de juiste opstap naar zijn volgende baan: bedrijfsleider van het nieuwe proefbedrijf De Marke (later onderdeel van Wageningen UR), dat zich volledig zou richten op het mest- en mineralenbeleid. Ook het bekende mineralenproject Koeien & Kansen komt mede uit de koker van De Vries. In 2002 begon hij voor zichzelf als projectleider en tegenwoordig vult hij een groot deel van zijn tijd met innovaties die opwellen uit de denktank Courage.

